DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 22 mars 2001 *

I mål C-261/99,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av G. Rozet, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Frankrike, företrädd av K. Rispal-Bellanger och F. Million, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 189 fjärde stycket i EG-fördraget

* Rättegångsspråk: franska.

(nu artikel 249 fjärde stycket EG) och artiklarna 4 och 5 i kommissionens beslut 1999/378/EG av den 4 november 1998 beträffande det stöd som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix (EGT L 145, 1999, s. 18) genom att inte inom den föreskrivna fristen vidta nödvändiga åtgärder för att från stödmottagaren återkräva det stöd som genom detta beslut förklarats olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. La Pergola samt domarna M. Wathelet (referent), P. Jann, S. von Bahr och C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: S. Alber,

justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 11 januari 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 13 juli 1999, med stöd av artikel 88.2 andra stycket EG väckt talan om fastställelse av att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 189 fjärde stycket i EG-fördraget (nu artikel 249 fjärde stycket EG) och artiklarna 4 och 5 i kommissionens beslut 1999/378/EG av den 4 november 1998 beträffande det stöd som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix (EGT L 145, 1999, s. 18, nedan kallat det ifrågasatta beslutet) genom att inte inom den föreskrivna fristen vidta nödvändiga åtgärder för att från stödmottagaren återkräva det stöd som genom detta beslut förklarats olagligt och oförenligt med den gemensamma marknaden.

2 Under månaderna maj och september 1996 inkom flera klagomål till kommissionen avseende stöd som beviljats eller preliminärt beviljats av den franska regeringen till företaget Nouvelle Filature Lainière de Roubaix inom ramen för det förenklade konkursförfarandet avseende koncernen SA Filature Lainière de Roubaix. Genom dessa klagomål ifrågasattes ett anstånd på åtta år som denna koncern hade beviljats av den interministeriella kommittén för industriell omstrukturering med betalningen av dess skulder avseende sociala avgifter och skatter, vilka uppgick till 82 000 000 FRF, samt en ansökan om intervention från denna kommitté för att undvika att detta bolag skulle försättas i konkurs.

3 Som svar på en begäran om upplysningar från kommissionen informerade de franska myndigheterna, genom skrivelser av den 18 juni och den 15 juli 1996, kommissionen om att koncernen SA Filature Lainière de Roubaix från och med

början av 1990-talet hade haft allvarliga driftsproblem, vilket hade lett till betydande likviditetsproblem och förseningar med betalningen av dess skuld avseende sociala avgifter och skatter. När denna koncern övertogs av Verbeke år 1993 lade den fram en omstruktureringsplan i vilken hela skulden beräknades kunna betalas, under förutsättning att återbetalningarna spreds ut på en period av åtta år. Nya ekonomiska och finansiella svårigheter uppkom emellertid från och med år 1995. Eftersom skulderna inte kunde betalas på förfallodagen ingav företagsledarna i koncernen en förklaring om inställelse av betalningarna vid Tribunal de commerce de Roubaix (Frankrike), vilken inledde det förenklade konkursförfarandet den 30 april 1996.

4 Efter det att Tribunal de commerce de Roubaix hade konstaterat att det på grund av koncernens ekonomiska och sociala ställning inte var möjligt att upprätta någon rekonstruktionsplan och efter det att den infordrat anbud i avsikt att överlåta koncernen, förordnade den, genom dom av den 17 september 1996, att koncernen skulle överlåtas till Chapurlat till ett pris av 4 278 866 FRF. Köparen förband sig att överta anställningsavtalen för 225 av de 587 anställda och att betala en summa om 50 000 FRF för varje anställning som drogs in under det år som följde på överlåtelsen. Tribunal de commerce de Roubaix gav dessutom tillstånd till uppsägning av 362 anställda och förordnade en likvidator för att upplösa koncernen SA Filature Lainière de Roubaix i enlighet med dess dom.

5 I september 1996 anmälde de franska myndigheterna till kommissionen det stöd till omstrukturering som de avsåg att bevilja det nya företag som skapats av Chapurlat med firman Nouvelle Filature Lainière de Roubaix, vars kapital uppgick till 510 000 FRF. Denna stödåtgärd, som totalt uppgick till 40 000 000 FRF, bestod i ett andelslån till ett belopp av 18 000 000 FRF och en subvention till ett belopp av 22 000 000 FRF.

6 Förfarandet enligt artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG) avslutades genom att det ifrågasatta beslutet antogs. Beslutet har följande lydelse:

"*Artikel 1*

Det stöd i form av ett investeringsbidrag som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix kan för ett belopp på 7,77 miljoner franc anses förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av artikel 92.3 c i fördraget.

Artikel 2

Det stöd i form av ett investeringsbidrag som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix är för ett belopp på 14,23 miljoner franc oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 3

1. Andelslånet på 18 miljoner franc utgör ett stöd i så måtto att den räntesats som Frankrike tillämpar på detta lån är lägre än den referensräntesats på 8,28 % som gällde vid den tidpunkt lånet beviljades.

2. Det stöd som avses i punkt 1 och som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 4

1. Frankrike skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från mottagaren Nouvelle Filature Lainière de Roubaix återkräva det stöd som avses i artikel 2 och som olagligen redan betalats ut.

2. Återkrävandet skall ske enligt förfaranden i nationell lagstiftning. Ränta tas ut från och med den dag stödet betalades ut till och med den dag det faktiskt återbetalats. Räntesatsen motsvarar referensräntesatsen för beräkning av regionalstödordningars nettobidragsekvivalent.

3. Frankrike skall utan dröjsmål avskaffa det stöd som avses i artikel 3 genom att tillämpa normala marknadsvillkor som minst motsvarar den referensräntesats på 8,28 % som gällde vid den tidpunkt lånet beviljades.

Artikel 5

Frankrike skall senast inom två månader från dagen för delgivningen av detta beslut till kommissionen anmäla vilka åtgärder som vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Republiken Frankrike."

7 Genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 25 januari 1999, väckte den franska regeringen talan om ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet (se dom meddelad denna dag i mål C-17/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-2481).

8 Eftersom kommissionen inte hade erhållit någon information avseende vilka åtgärder som vidtagits av de franska myndigheterna för att följa beslutet inom den tidsfrist som fastställts i artikel 5 i beslutet sände den, genom skrivelse av den 3 februari 1999, en anmodan till dessa myndigheter och påpekade att om den inte erhöll bekräftelse på att beslutet hade verkställts, skulle den vara tvungen att väcka talan vid EG-domstolen i enlighet med bestämmelserna i artikel 93.2 i fördraget.

9 I avsaknad av svar på denna skrivelse beslutade kommissionen, som ansåg att Republiken Frankrike inte hade följt det ifrågasatta beslutet och inte heller hade anfört något absolut hinder för att verkställa detta beslut, att väcka denna talan.

10 Kommissionen har inledningsvis anfört att det ifrågasatta beslutet, enligt artikel 189 fjärde stycket i fördraget, är bindande för Republiken Frankrike,

vilken delgavs beslutet den 17 november 1998. I enlighet med denna bestämmelse är detta beslut "till alla delar... bindande" för den medlemsstat som det är riktat till fram till dess att gemenskapsdomstolarna, i förekommande fall, meddelar ett avgörande som avviker från det första beslutet.

11 Kommissionen har tillagt att den franska regeringen inte vid något tillfälle i målet Frankrike mot kommissionen har framställt en ansökan till domstolen om uppskov med verkställigheten av det ifrågasatta beslutet eller om interimistiska åtgärder enligt artikel 186 i EG-fördraget (nu artikel 243 EG).

12 Kommissionen har därefter gjort gällande att en medlemsstat kan underlåta att verkställa ett kommissionsbeslut om avskaffande och återbetalning av statligt stöd som har förklarats vara oförenligt med fördraget endast om det föreligger ett absolut hinder för verkställighet. Republiken Frankrike har i det föreliggande fallet emellertid inte åberopat något sådant hinder.

13 Kommissionen har slutligen anfört att den franska regeringen har åsidosatt sin skyldighet till lojalt samarbete. De franska myndigheterna har nämligen, för det första, hittills inte på något sätt besvarat kommissionens anmodan av den 3 februari 1999 och, för det andra, inte vid något tillfälle påpekat eventuella hinder för att återkräva stödet för kommissionen och inte heller föreslagit några alternativa åtgärder för att verkställa det ifrågasatta beslutet. Det är uppenbart att nämnda myndigheter inte har gjort några som helst ansträngningar för att återkräva det stöd som förklarats oförenligt med fördraget.

14 Den franska regeringen har gjort gällande att den är fullt medveten om att den är skyldig att återkräva stödet, men att den inte har varit i stånd att uppfylla denna skyldighet.

15 Den franska regeringen har anfört att den tillsammans med det företag som mottagit stödet har försökt finna ett sätt att verkställa skyldigheten att återkräva stödet. Trots att ett omedelbart återkrav av hela stödet skulle medföra att företaget gick i konkurs har den franska regeringen — som känner till domstolens rättspraxis, enligt vilken den omständigheten att ett företag, som mottagit statligt stöd som förklarats oförenligt med fördraget, upplöses inte kan motivera en underlåtelse att återkräva stödet — inte försökt åberopa denna omständighet gentemot kommissionen.

16 Den franska regeringen har tillagt att en ansökan om uppskov med verkställigheten av det ifrågasatta beslutet, i det ovannämnda målet Frankrike mot kommissionen, mot bakgrund av domstolens rättspraxis inte skulle ha haft stora chanser att bifallas.

17 Den franska regeringen har dessutom gjort gällande att de franska myndigheterna under hela det administrativa förfarandet i stor omfattning har medverkat genom att lämna upplysningar till kommissionen och att de, på detta sätt, har uppfyllt sin skyldighet att lojalt samarbeta med denna institution.

18 Domstolen erinrar inledningsvis om att det inom fördragets rättsmedelssystem görs en åtskillnad mellan den talan som avses i artiklarna 226 EG och 227 EG, vars syfte är att fastställa att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter, och den talan som avses i artiklarna 230 EG och 232 EG, vars syfte är att pröva huruvida gemenskapsinstitutionernas rättsakter eller underlåtenhet att agera är rättsenliga. Dessa rättsmedel har olika ändamål och styrs av olika regler. En medlemsstat kan således — i avsaknad av en fördragsbestämmelse som

ger den en uttrycklig rätt till detta — inte framgångsrikt göra gällande att ett beslut som är riktat till den är rättsstridigt för att försvara sig mot en talan om fördragsbrott som grundas på ett åsidosättande av nämnda beslut (se senast dom av den 27 juni 2000 i mål C-404/97, kommissionen mot Portugal, REG 2000, s. I-4897, punkt 34). Det saknar betydelse huruvida denna rättsstridighet har åberopats under själva fördragsbrottsförfarandet eller, vilket är fallet i detta mål, under ett förfarande angående ogiltigförklaring av det aktuella beslutet.

19 Det enda förhållande som skulle kunna leda till ett annat resultat är om rättsakten i fråga är behäftad med särskilt allvarliga och uppenbara fel så att det kan anses att den är en nullitet (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 35).

20 Detta konstaterande gäller även i fråga om en talan om fördragsbrott som grundas på artikel 88.2 andra stycket EG (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 36).

21 Den franska regeringen har visserligen i det ovannämnda målet Frankrike mot kommissionen med stöd av ett antal faktiska omständigheter ifrågasatt huruvida det omtvistade beslutet är rättsenligt, men har inte åberopat någon brist i detta som kan leda till att rättsakten skall anses vara en nullitet.

22 Domstolen erinrar härefter om att det av fast rättspraxis följer att avskaffandet av ett rättsstridigt stöd genom återkrav är en logisk följd av att det har slagits fast att

stödet är rättsstridigt (se särskilt dom av den 10 juni 1993 i mål C-183/91, kommissionen mot Grekland, REG 1993, s. I-3131, punkt 16, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 38).

23 Domstolen har även fastställt att den enda grund som en medlemsstat kan åberopa till sitt försvar vid en talan om fördragsbrott som kommissionen har väckt med stöd av artikel 93.2 i fördraget är att det föreligger ett absolut hinder för en korrekt verkställighet av beslutet (dom av den 4 april 1995 i mål C-348/93, kommissionen mot Italien, REG 1995, s. I-673, punkt 16, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 39).

24 En medlemsstat som under verkställigheten av ett kommissionsbeslut angående statligt stöd möter oförutsedda och oförutsägbara svårigheter eller blir varse svårigheter som kommissionen inte har förutsett skall emellertid underställa den senare dessa problem för bedömning och föreslå lämpliga ändringar i det berörda beslutet. I sådana fall skall kommissionen och medlemsstaten, i enlighet med den regel genom vilken medlemsstaterna och gemenskapens institutioner åläggs den ömsesidiga skyldigheten till lojalt samarbete, vilken bland annat ligger bakom artikel 5 i EG-fördraget (nu artikel 10 EG), samarbeta med god vilja för att övervinna svårigheterna, med fullt iakttagande av bestämmelserna i fördraget, i synnerhet bestämmelserna avseende stödåtgärder (se särskilt dom av den 2 februari 1989 i mål 94/87, kommissionen mot Tyskland, REG 1989, s. 175, punkt 9, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 40).

25 Det räcker i detta fall att konstatera att den franska regeringen inte för kommissionen har påpekat några oförutsedda eller oförutsägbara svårigheter eller svårigheter som kommissionen inte har beaktat efter det att det ifrågasatta beslutet delgivits och anmodan av den 3 februari 1999 skickats, svårigheter som skulle ha kunnat motivera en ändring av nämnda beslut.

26 Det är slutligen även viktigt att erinra om att det ifrågasatta beslutet presumeras vara lagligt och att det till alla delar är bindande för Republiken Frankrike, trots att det föreligger en talan om ogiltigförklaring (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 57).

27 I förevarande fall har Republiken Frankrike inte ansökt om uppskov med verkställighet av dess skyldighet att återkräva det statliga stöd som har förklarats oförenligt med fördraget. Följaktligen, och oberoende av de villkor som enligt domstolens rättspraxis skall vara uppfyllda för att en sådan ansökan skall kunna bifallas, är det ifrågasatta beslutet till alla delar bindande för Republiken Frankrike, bland annat i den del det föreskrivs att nämnda stöd skall återkrävas, eftersom Republiken Frankrike inte har beviljats uppskov med verkställighet av nämnda beslut.

28 Härav följer att det skall fastställas att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt fördraget genom att inte följa det ifrågasatta beslutet.

Rättegångskostnader

29 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att inte följa kommissionens beslut 1999/378/EG av den 4 november 1998 beträffande det stöd som Frankrike beviljat Nouvelle Filature Lainière de Roubaix.**

2) **Republiken Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.**

La Pergola Wathelet Jann

von Bahr Timmermans

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 mars 2001.

R. Grass

Justitiesekreterare

A. La Pergola

Ordförande på femte avdelningen